

Агресията е способността на човек да отстоява себе си, да прилага конструктивна сила за

оцеляване. Биологично заложената в човешката природа агресивна готовност се възпитава от

Социалните условия, в които човек разгръща своето агресивно поведение, моделират формите на агресията. Съвременното общество (Н. Белова, 2000;Л. Гюрова, 2004.) потенцира естественото нарастване на агресията.

Агресията е поведение, целящо съхраняване на индивида във физически (тяло), психологичен (психика) и социален (социум) аспект.

Поради възрастовата особеност на детската двигателна активност в ранна училищна възраст, агресията се проявява главно чрез физически действия.

Те бутат, ритат, блъскат, хапят, запращат, трошат и рушат предмети. По изключение, главно при емоционална агресия, могат да бъдат наблюдавани и вербални прояви.

Формите на проявление на агресията определят дали тя ще е „добра“, поносима, дори градивна. Когато става въпрос за деца - то е резултат от възпитателните умения на възрастните.

Подбудата или мотивацията (като осъзната форма на подбудата) за агресивно поведение е в много случаи свързана с личностни особености на индивида.

Става ясно, че в еднаква на пръв поглед проява на агресия от страна на дете/деца, стоят разни причини. Овладеяването или коригирането на агресивен акт е възможно само при правилния „прочит“ на проявата.

Този неизбежен проблем на ежедневието поражда нови форми на сблъсък между поколенията. Дадена ни по природа, агресията може да бъде възпитавана и удачно използвана.

С желание да покажем на родителите как да направят това, поднасяме тази книжка. От екипа

„МОЕТО ДЕТЕ Е АГРЕСИВНО!“ А защо не?

Детето има право на своите агресивни импулси, но вероятно не знае как да ги изразява.

Родителите също имат агресивни импулси, които ги карат да контактуват с децата си понякога

КАК ДА РАЗБИРАМ АГРЕСИЯТА?

Раждането е агресия – човек се ражда с агресивен акт! Бебето напирва да излезе от утробата на майката.

Учебният процес е агресия – поставя изисквания за дисциплина, за усвояване на определено учебно съдържание.

Строежът на ново здание е агресия.

Тези и много подобни действия и дейности са ГРАДИВНА агресия.

ПРОФЕСИОНАЛИСТЪТ СЪВЕТВА:

Обидата е агресия.

Наказанието е агресия.

Рушенето е агресия.

Това са малко пример **ПАСИВНА** агресия.

Учените свързват агресивния импулс у човека с инстинкта за самосъхранение. Ако не сме агресивни, не можем да оцелеем.

Положителните чувства ни карат да продължим със същото поведение; отрицателните – да търсим промяна.

ЗАЩО ПЪРВОКЛАСНИКЪТ ВСЕ ОЩЕ НЕ СЕ Е НАУЧИЛ ДА ОВЛАДЯВА АГРЕСИВНИЯ СИ

До училищна възраст всяко дете се е научило по един или друг начин да ползва своя агресивен

? като сигнал за провокация към възрастните;

? като начин да отстои себе си;

? като форма на общуване;

? като печелене на внимание;

? като израз на безпомощност.

В зависимост от това, какво се е случвало между детето и възрастните, то е усвоило градивни и
на агресия.

Човек трупа психологичен опит и ползва агресивния си импулс в 4 области.

Тяло < Инстинкт за самосъхранение < Реакция на дразнител Жизнени концепции „Аз съм прав“

ПРОФЕСИОНАЛИСТЪТ СЪВЕТВА:

В областта ТЯЛО е породен и се шлифова инстинктът за самосъхранение.

Човек трупва психологичен опит и ползва агресивния си импулс в 4 области (виж схемата).

Детето се е научило:

- ? да борави с времето и пространството, съобразявайки се със своите желаниа, но и с чуждите изисквания;
- ? да доближава или да избягва опасни предмети;
- ? да се свързва с непознати хора и животни или да пази безопасна дистанция от тях;
- ? да се грижи за физическото си съществуване.

То е усвоило градивни или деструктивни форми за реагиране на нови дразнители: приема или не

В областта ДЕЙНОСТ, следвайки своя агресивен порив, малкото дете се опитва да подражава и. Понякога неговата активност е успешно продължение на започнатото (играе с играчките си, съруши играчките си или достигнатото).

В областта КОНТАКТИ детето е усвоило своя градивен или деструктивен социален опит.

ПРОФЕСИОНАЛИСТЪТ СЪВЕТВА:

Обичайна е ситуацията, когато детето заявява:

„Искам непременно и

контакта с другите: с усмивка, целувка,

галене, но и с тропане, нервничене, ритане, търкаляне по земята.

Детето знае да „печели внимание“ – показва какво умее да прави като възрастните или заедно

В детската главичка (областта ЖИЗНЕНИ КОНЦЕПЦИИ) възникват постановки (все още неосъз

Те се превръщат в стил на мислене, мотиви за действие, трайни форми на поведение.

Първокласникът познава света на звуците и картините, на собствените си желания и родителски

Детето в първи клас не може (и затова е нужно училището!) да проумее причината за собствено
както и следствията от стореното или казано. Затова му е нужно абстрактно-логическото мислене

Доброто съчетаване на детската поривност в чувства и действия и осмислянето на казаното и по

Първокласникът може да постигне такова поведение ръка за ръка със своите родители и учители

В първи клас децата имат сериозен психологичен проблем в съзряването и развитието си. Те трябва

Това е психологическата задача на тяхната възраст. В науката този етап от човешкото развитие

Първокласникът се намира пред дилемата: В душата на детето е потребността от добър контакт
В поведението му – често пъти тази потребност от контакт – е само незрелия, агресивен начин за

Когато детето не постигне желаното, то скъсява дистанция, привлича внимание деструктивно -

ПРОФЕСИОНАЛИСТЪТ СЪВЕТВА:

Да си намирам приятели, съмишленици, другарчета в игра? Да уча, защото така искат възрастни

Първокласникът се намира пред дилемата:

или

Да уга,
защото
така искат
възрастните?

Да си намирам
приятели, съмишле-
ници, другарчета
в игра?

АЗ ОБИЧАМ СВОЕТО ДЕТЕ! ПОМАГАМ МУ...!

Искаш вие да си пишеш до-
машните? Откъде смяташ да
запознаеш? Май математиката
те влезе...

Детето има нужда от
подкрепата ми, за да
открие каква тогня
потребност има и как
да я удовлетвори.

„Ако дадем на някого една риба – нахранваме го само веднъж. Ако го научим как се лови риба –

Детето има нужда от подкрепата ми, за да открие каква точно потребност има и как да я удовлетвори.

РОДИТЕЛЯТ

Искаш вече да си пишеш домашните? Откъде смяташ да започнеш? Май математиката те влече...

Възпитавам детето си да изразява яда и недоволството си от конкретна ситуация в думи, да не да е намерило добрия начин да постигне своето. „Първо думите!“

Нужна е практическа помощ за конкретни дела, а не само словесни оценки за детския неуспех и

Ползвам собствения си минал опит като разказвам на детето какво съм правил самият аз в подобни

Опитай така с другарчето ти – може да успееш.”

РОДИТЕЛЯТ

Приучвам детето си да постъпва така, за да удовлетворява своите потребности и да запазва ко- приятели. „Постигай своето, но и запазвай добрите взаимоотношения с другите!“

РОДИТЕЛЯТ

Искаш да ми вземеш... То си е мое. Можем да си играем заедно. Като те ударя...!

„Ти си отговорен за лошите си емоционални изблици и за постъпките си!“ Моето дете трябва да

Родител: „Ако беше помислил предварително, сигурно сега щеше да си спестиш недоволството.“

Първо си казваш: „Аз искам да изляза да играя. А как да постигна това? Мама ще ме пусне само

„Преценявай ситуацията и отговаряй за своето участие в нея!“

„Ти имаш право, но и Иван има право. Ако ти направиш така... вероятно и той ще постъпи по дру

Всеки има право на своето недоволство. Преди да реагира с поведенчески акт, детето трябва д
да съобразява какво иска да постигне другия, каква потребност се крие зад чуждото недоволст

Питам детето си: „Ако ти на негово място държеше тази книжка и искаше да я разглеждаш, как

Развивам способността на детето си да разбира логиката на ситуацията, както и да търси прич

Госпожата се е сърдила на класа за грешки в четенето. Родителят пита първокласника: „Знаеш

Пита: „А може ли да има и друга причина? А друга? ... ” Едва след като чуе детското предполож
„Понякога възрастните показват със сърдитостта си, че обичат детето и искат то да става все п
сърдитият човек е лош човек.” Всеки има право на своето недоволство. Преди да реагира с пове

Питам детето си: „Ако ти на негово място държеше тази книжка и искаше да я разглеждаш, как

РОДИТЕЛЯТ Предлагам на детето си възможни варианти за решаване на проблема. Оставям го

Нещо те тревожи?

Искаш ли

да ми разкажеш?

„Моето дете споделя!“

Предразполагам детето си да споделя, за да свикне то да постъпва по начин, удовлетворяващ

Давам идеи, показвам на детето си къде и как градивно да използва своята енергия.

РОДИТЕЛЯТ

- играй;
- спортувай;
- танцувай;
- пей;
- рисувай;
- твори... с приятели!

- ✓ играй;
- ✓ спортувай;
- ✓ танцувай;
- ✓ пей;
- ✓ рисувай;
- ✓ твори

... с приятели!

Скъпи родители, Не се притеснявайте, ако не всеки път успявате да помогнете на детето си да
И най-добронамереният човек прави грешки и има своите пропуски.

Ако сте в затруднение, ако имате нужда от помощ - търсете специалистите – учители, психолози
Човек попада в трудни ситуации.

Важно е да намери помощник за справяне с проблема.

ОБЩИНА ВАРНА
ДИРЕКЦИЯ „ПРЕВЕНЦИИ“